

יישיבישע בלאט" - "הדף היומי"

מבחר "שאלות ותשובות" ב"פשט" דברי הגמרא

מטרת ה"שאלות", לעורר את המחשבה לעיון והעמקה בלימוד ה"דף"

דף ח.

השאלות

1. מה"ד כוח כוחו דמי, קמ"ל, וקשה הא ב-ב"ק יז: נראה שבאופן זה שנתזו צרות מדבר שאוחז בגופו הוי כוחו ולא כוח כוחו?
2. ושליח ב"ד, עי' רש"י, ויל"ע הא כה"ג הוי אנוס, דהרי אמדוהו שלא ימות מכזאת מכה, והוי כמכה שאין בה כדי להמית, ולא דומה לדין אב המכה את בנו?
3. בתוספתא בהשמטות ב' ה' איתא דרופא שהרג בשגגה גולה, וכן נפסק בשו"ע יו"ד שלו' א' ויל"ע מאי שנא משליח ב"ד?
4. דילמא חטיבת עצים דמצווה וכו', ויל"ע א"כ איך נהרג הא שלוחי מצוה אינם ניזוקין אף בחזירתן?

הזרק אבן לרשות הרבים, ועי' תוס' ב"ק לב: ד"ה מיתיבי, לאיזה לישראל את האוקימתא כאן בגמרא, ועי' רמב"ם רוצח ושמה"נ ו' יא' ובנושאי כלים שם.

אם יש רשות לניזק להכנס לשם, ואף שבב"ק לב: אמרינן דבאופן שהרשה לו להכנס הוי קרוב למיזד, הכא שאני דיש לו רשות להכנס תדיר, ואינו יודע מתי נמצא, תוס' וראשונים.

פרט לממציא את עצמו, ולענין נזיקין נחלקו, דדעת הרמב"ם חו"מ א' יט' דפטור, ודעת הטור תכא דחייב, ונחלקו בגדר הפטור אם הוא בשם מעשה או בגדרי השגגה, חזון יחזקאל ריש ב"ק

כיון דאם מצא חטוב, ועי' רש"י ד"ה השתאצבסוף דבריו, דהמצוה היא בעשיית הסוכה, ואע"פ שגם בזה אי מצא סוכה אל"ץ לבנות, מ"מ צריך חיידוש, עי' ערו"ל, אבני נזר א"ח תנט' ועי' באור הלכה א"ח תרנו', עי' אבי עזרי שמה"נ ט' ה' שלמסקנא נחלקו גם בחטיבת עצים אי הוי מצוה

ע"ב

1. יצא קציר העומר שהוא מצוה, וכן פסק הרמב"ם להלכה (תמידין ומוספין ז' ו') שדוחה שבת, וקשה הא שיטתו שגם אי קצר שלא בזמנו כשר, ומבואר במנחות עב. דלמ"ד זה קצירת העומר אינה דוחה שבת?
2. והאמרת יצא האב המכה את בנו, וקשה אולי איירי בבנו גדול שאין לו מצוה להכותו, ואדרבה י"א דעובר באיסור דלפני עור?
3. חיותא היא דלמדיה, וקשה דילמא רבי נהוראי היא דאמר קידושין פב. דמניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד וכו'?
4. שגגת חנק לא ניתנה לכפרה, וקשה סוף סוף אלו שני מעשים שונים, ויתחייב גלות מצד זה שהרג בלי קשר לאביו?
5. עבד בר עדות הוא, וקשה לוקמא כגון שהעיד בעדות אשה והוכחש דלוקה משום לא תענה?
6. כגון שהכאז וכו', וקשה לוקמה אפילו בשו"פ והוי מלקות לעבד ותשלומין לאדון וליכא קלדב"מ?

בס"ד

התשובות

1. בשיעורי הגר"ש הוכיח מכאן שגדר כוח כוחו בגלות שונה מניקין, והוא לפי דברי הרמב"ם רוצח ושמה"נ טו' ו' שהגדיר מן העץ המתבקע דהוי כמו אנוס, ורואים דם בגדרי נזיקין הוי ככוחו בדיני גלות זה תלוי כמה בא מתוך ידו ממש ומה שלא הוא ככוח כוח.
2. עי' רמב"ן שבאמת אין טעמים שווה, ועי' ראב"ד רוצח ושמה"נ ה' ו' שכתב באופן דומה לרש"י, ועי' בנו"כ מה שפירשו בדבריו ומה שתמה עליהם ברש"ש, ועי' ביאורו בחי' הגר"ח על הש"ס של שאיירי שאחר שהכהו אמדוהו שנית וראו שטעו באומד הראשון, וכל פטורו בגלל שהוא שליח ב"ד, ויתכן שזו כוונת רש"י, ושי' הרמב"ם שהוא שליח להביאו לב"ד.
3. ב"ד אברהם" על השו"ע שם תי' דרופא שטעה התברר שלא עסק ברפואה משא"כ שליח ב"ד, ובערוך השולחן כתב דאיירי שטעה או התרשל ברפואתו, וע"ע גליוני הש"ס.
4. עי' פסחים ח: דכשעוסק יחד עם המצוה בעוד משהו יכול להנזק, וכן איירי הכא, ומ"מ לענין פטור מגלות אינו משפיע, ערוך לנר.

ע"ב

1. עי' ספר המפתח על הרמב"ם, ועי' שפת אמת במנחות, דשיטת רבא כאן דמצא קצור קוצר ס"ל דעצם הקצירה היא מעשה הדוחה שבת, ולא בגלל שא"א לעשוו בזמן אחר, עי' ש בדבריו. ועי' בחי' רעק"א כאן שביאר למסקנא את ההבדל בין חרישה לקצירה.
2. בצפנח פענח תי' דמ"מ אינו דומה ליער דסוף סוף עוסק במצות חינוך, ובשיח יצחק ביאר להיפך דאינו דומה ליער כיון שזוהי הכאה האסורה בלפני עור.
3. עי' קוב"ש ח"ב מז' ג' דהוכיח מכאן דגם לרבי נהוראי יש מצוה ללמד אומנות, ורק ב נמשכה נפשו של בן אחר לימוד התורה לא ילמדו אומנות אחרת, ועי"ש עוד.
4. ביאר בשיעורי הר"ש דשני החיובים יסודם אחד: הכאת נפש, רק פה חייב על הכאת כל הנפש ובאביו חייב אף על מקצתה, וממילא במכה אביו גם מעשה ההכאה של כל הנפש נעשה יותר חמור שלא ניתן לכפרה.
5. עי' רעק"א וערוך לנר דכיון דהכל משום תקנת חכמים אין בו מלקות מלא תענה, דאינו נעשה "עד".
6. כן הקשה הפורת יוסף, ועי' אפיקי ים ח"א יט' י' דתי' שיש ריפוי שהוא לעבד, או דהאדון זוכה ע"י העבד, ובשיעורי ר"ש תי' דכיון דסיבת המחייב אחד יש דין קלדב"מ, ועי' במפרשי הטור חו"מ תכ' מה יהיה הדין במכה עבדו האם ילקה גם בשו"פ או לא עי"ש ט"ז.

לע"נ מרת אביבה בת הגר"ר משה ע"ה נלב"ע ד' תשרי

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל מידי יום שלח בקשה לכתובת הנ"ל והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדש ומומלץ! ניתן לקבל את השאלות במייל מידי בוקר ואת דף התשובות בערב

בעז"ה בקרוב יפתח קו טלפון בו יהיה ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום, וכן לענות תשובות נוספות לשאלות - עקבו אחרי ההודעות.

ונשיא בעמך לא תאר בעושה מעשה עמך, ונחלקו הראשונים האם הקושיא גם על עבדים עי' ריטב"א ובערוך לנר.

התשובות בעמוד הבא